

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՏԱՐ
Ռ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

« 28 » 07 2021թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ՐՓ 0138-21

Ձեռնարկողը՝

Կարեն Վարդանյան

ք. Երևան, Բայրոնի փողոց, 3 շ., 36 բն.

Գործունեությունը՝ Տավուշի մարզի, «Դիլիջան» ԱՊ «Դիլիջան տեղամաս» մասնաճյուղի 1 քառակուսու 6 անտառամասում անտառապայտման աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ

ՀՀ, Տավուշի մարզ, «Դիլիջան» ազգային պարկի «Դիլիջան տեղամաս» մասնաճյուղի 1 քառակուսու 6 անտառամաս

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրենի պարտականությունները կատարող՝

Խ. Մարտիրոսյան

Տավուշի մարզի, «Դիլիջան» ԱՊ «Դիլիջան տեղամաս» մասնաճյուղի 1 քառակուսու 6 անտառամասում անտառապատման աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ

Ձեռնարկող՝	Կարեն Վարդանյան
Փաստաթղթի տեսակը՝	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ
Գործունեությունը՝	«Գ» կատեգորիա
Տեղադրման վայրը՝	ՀՀ, Տավուշի մարզ, «Դիլիջան» ազգային պարկի «Դիլիջան տեղամաս» մասնաճյուղի 1 քառակուսու 6 անտառամաս

Ներածական մաս Գործունեության նպատակն է իականացնել «Դիլիջան» ազգային պարկի «Դիլիջան տեղամաս» մասնաճյուղի 1 քառակուսու 6 անտառամասում անտառապատման աշխատանքները:

Անտառապատման աշխատանքների նախագծային աշխատանքների համար հիմք է հանդիսացել պատվիրատուի հայտը, անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման N 31032021-11-00-44 վկայականը (ծածկագիրը՝ 11-003-0623-0049), լիազորագիրը՝ քաղաքացի Կարեն Հրանտի Վարդանյանի կողմից լիազորված անձ՝ Արսեն Ռուբենի Գասպարյանին (նոտարական ակտի կոդը՝ 551-20200730-90-4644762), Դիլիջանի համայնքապետի կողմից 16.04.2021թ. տրված՝ ծրագրի իրականացման վերաբերյալ համաձայնությունը: Հողամասի նպատակային նշանակությունը՝ անտառային է, գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ անտառ, գրանցված իրավունքի տեսակը՝ վարձակալություն, հողատարածքի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 1.9 հա:

Տարածքը լեռնային է, միջին լանջ՝ 15-20 աստիճան թեքությամբ, հյուսիս արևմտյան դիրքադրության, կենսաբանական նոսրուտ, անտառային տիպը՝ տարախոտային, ծառուտի կազմը՝ կաղնի, թխկի, հացենի, ենթանտառ՝ մասրենի, ծովի մակարդակից միջին բարձրությունը՝ 1280 մ, հողը՝ կավաավազային միջին հզորության:

Հետազոտվող տարածքը գտնվում է Աղստև գետի միջին հոսանքում և աչքի է ընկնում բարդ երկրաբանական կառուցվածքով:

Մորֆոստրուկտուրային տեսանկյունից ուսումնասիրվող տարածքը համարվում է Դիլիջանի իջվածքի հյուսիսային թևի մասը, որն իրենից ներկայացնում է Դիլիջանի գրաբենի հյուսիսային լանջը՝ ունենալով դեպի հարավ նշանակալի թեքություն:

Տարածքի հյուսիսային մասը սահմանափակվում է Աղստև գետի հյուսիսային վերողդահունային դարավանդներով: Տեղանքի ժամանակակից ռելիեֆի միջին թեքությունը կազմում է 150-250: Տարածքում լայն տարածում ունեն սողանքավտանց տեղամասերը: Ռելիեֆի բացարձակ նիշերը տատանվում են 1270 մ-ից մինչև 1380 մ:

Տարածքի գեոմորֆոլոգիական բնութագիրը հիմնականում պայմանավորված է Աղստև գետի հովիտով, որի կառուցվածքը սիմետրիկ է և ունի մոտ ութ դարավանդներ: Ուսումնասիրված տարածքը գտնվում է գետից մինչև 70÷80մ բարձրության վրա, որտեղ տեղակայված է գետի հինգերորդ դարավանդը: Առաջին դարավանդը զբաղեցնում է գետի ափային մասը (ողողադաշտը) և ունի մինչև 1մ բարձրություն: Երկրորդ դարավանդի բարձրությունը գետի մակարդակից բարձր է մոտ 10-15 մ, երրորդ, չորրորդ և հինգերորդը համապատասխանաբար ունեն 20÷40, 40÷60 և 60÷80 մ բարձրություններ:

Ուսումնասիրված տարածքում կարելի է առանձնացնել գեոմորֆոլոգիական հետևյալ էլեմենտները՝ ալյուվիալ պրոյուվիալ ակումուլյատիվ հարթավայր, մակերևույթի թեքությունը չի գերազանցում 10° թեք լանջեր, ձորակներ, ողողահուններ, սելավատարներ: Ուսումնասիրված տարածքում ֆիզիկատերերաբանական երևույթները ներկայացված են մակերևույթային համատարած լվացումով մակերևույթային տեղումներով: Մակերևույթային էոզիան լավ նկատելի է թեք լանջերի վրա: Գարնանային և աշնանային անձրևների ժամանակ առաջանում են հեղեղատներ:

Գրունտային ջրերը փորված հորատանցքերով Աղստև գետի հովտում բացահայտվել են 12.0÷3.0 մ խորություններում, լանջերի վրա՝ 10.0÷15.0 մ խորություններում:

Նկարագրական մաս Սույն ներդրումային ծրագրի հիմնական նպատակը բնապահպանական անվտանգության ապահովումն է և կանաչապատ տարածքների ընդլայնումն ու զարգացումը:

Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է իրականացնել ծառատունկ, մասնավորապես առաջիկա 10 տարվա ընթացքում կտնկվեն 200-ից ավել ծառեր, որում բացի տվյալ տարածքի բնակլիմայական պայմաններին համապատասխանող ավանդական ծառատեսակներից, հողի անհրաժեշտ հատկության դեպքում, հավանական է լինեն նաև ծաղկող ծառեր: Հարկ է նշել, որ առավել ուշադրություն է դարձվելու տնկիների նկատմամբ, որոնք պետք է լինեն բավական կենսունակ, հաստ տրամագծով, ուղղաձիգ առանցքով և բարձր հասակով:

Նշված տարածքի վրա կփորվի 200 փոս: Փոսերը կփորվեն ձեռքով՝ 0.7x0.7x0.7մ չափերով:

Անտառապատման աշխատանքները կկատարվեն հետևյալ տեսակային կազմով՝ կաղնի, թխկի, հացենի, լորենի, հաճար, բոխի, կաշտան և թեղի: Յուրաքանչյուր ծառատեսակից 25 հատ: Կտնկվեն 2÷3 մետր բարձրության տնկիներ:

Տնկման ժամանակ կիրականացվեն հետևյալ աշխատանքները՝ տնկիների նախապատրաստում, արմատների և սաղարթի ձևավորում, տեսակավորում: Տնկիների արմատները կմշակվեն հողի և գոմաղբի մածուկով:

Ծառերի տնկումից հետո կիրականացվեն խնամքի աշխատանքներ՝ տնկիների շրջակայքում հողի փխրեցում և մոլախոտերի հեռացում: Չոր եղանակային պայմանների դեպքում կիրականացվեն համապատասխան խնամք:

Կախված տնկիների աճման արագությունից, վիճակից (տնկիների վատ համակցություն) և չոր եղանակային պայմաններից՝ խնամքի աշխատանքների քանակը կարող է ավելանալ:

Չորացած տնկիների դեպքում կիրականացվի լրացում, որի ժամանակ կկատարվեն հետևյալ աշխատանքները՝ փոսերի փորում, տնկիների նախապատրաստում, ծառերի մոտեցում և տնկում:

Անտառապատման աշխատանքների արդյունքում վերը նշված տարածքը կունենա հետևյալ դրական բնապահպանական նշանակությունները՝

- բնապահպանական,
- ջրապաշտպանական,
- կլիմայակարգավորիչ,
- շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցությունների մեղմացման:

Անտառապատման տեղամասի ռեվիեֆային բարդ պայմաններում, ինչպես ցույց տվեցին հիդրավլիկական հաշվարկները, շիթային կամ ակոսային ոռոգում գործնականում հնարավոր չէ իրականացնել տեխնիկական խիստ բարդությունների և տնտեսական մեծ ծախսերի պատճառով: Հաշվի առնելով վերոհիշյալ տեղամասի համար ոռոգման հնարավորինս արդյունավետ եղանակ է ընտրվել կաթիլային ոռոգումը:

Ռեվիեֆային առկա բարդ պայմաններում ռետինե բաժանարար խողովակները (դրանց տրամագիծը 16 մմ է) պետք է ապահովեն նախագծում նշված պարամետրերը, մասնավորապես, բաժանարարներում ճնշման 10÷12 մ փոփոխությունների պայմաններում դրանց վրա տեղակայված կաթոցիկներն կարողանան ապահովել բավարար կայուն ելք:

Ոռոգման համար ջուրը կներկրվի մասնագիտացված ընկերության կողմից և կպահեստավորվի հատուկ նախատեսված բաքերում: Ներկրվող ջուրը լողացող օտար մարմիններից (ցեխֆոն, ջրիմուռ և այլն) ազատելու համար ջրի բաքերի վրա կնախատեսվի 5x5 մմ չափի անցքերով ցանցային քամիչ թաս: Դա կապահովի պոմպի, քամիչների, կաթոցիկների և մյուս հանգույցների անխափան աշխատանքը:

Անտառատնկման աշխատանքներից առաջ բոլոր տեղամասերում պետք է նախապես փորել խրամուղիներ և տեղակայել բոլոր բաժանարար պոլիէթիլային խողովակներն իրենց հանգույցներով: Անտառապատումից հետո միացվելու են կաթոցիկներով ռետինե խողովակները, ամրացվելու մետաղե ցցերով և խրամուղիները լցվելու փափուկ գրունտով:

Կանաչապատ տարածքի 1 մ²-ի մեկ ոռոգման համար ջրի ծախսի նորման կազմում է՝ 4-6 լ/մ²: Տեղանքի շոգ կլիմայական պայմանների համար գազոնների ոռոգման առավելագույն արժեքը կազմում է՝ $n_6=0.006$ մ³/մ²: Ոռոգման համար ջրապահանջը կազմում է 19950 մ³/տարի:

Անձնակազմի կոմունալ-կենցաղային կարիքների համար տարածքում նախատեսվում է տեղադրել ժամանակավոր բիոզուգարան, որը ծառատնկման աշխատանքերը ավարտելուց հետո կապամոնտաժվի: Խմելու և կենցաղային կարիքների համարը ջուրը կմատակարարվի մասնագիտացված ընկերության կողմից, պայմանագրային հիմունքներով:

Աշխատանքների ընթացքում առաջացող թափոնները ժամանակավոր գործունեության հետևանքով առաջացող թափոններ են, որոնք այդ տեղամասերում չեն ենթարկվելու պահման, պահեստավորման և տեղադրման: Հետևաբար անտառապատման տարածքում նախատեսվող գործունեության հետևանքով թափոնների առաջացում չի նախատեսվում:

Անտառապատման աշխատանքների ողջ ընթացքում անհրաժեշտ է ապահովել՝

- համապատասխան մասնագետների (առնվազն երկու անտառագետ) և տեխնիկայի (մարդկանց փոխադրելու համար անհրաժեշտ տրանսպորտային միջոց և այլն) առկայությունը,
- անտառտնկման աշխատանքների ժամանակ օգտագործել բարձրորակ տնկանյութ,
- երկու տարեկան սերմնաբուսակների բարձրությունը՝ 30 սմ-ից ոչ պակաս, արմատային համակարգը լավ զարգացած,
- առաջին տարում ապահովել անտառմշակույթների կաշոդականությունը առնվազն 60 %,
- նախագծի իրականացման ավարտին 1 հա-ի հաշվով ապահովել՝
 - ծառերի՝ առնվազն 60% պահպանվածություն,
 - ծառերի հավասարաչափ բաշխվածություն,
 - ծառերի միջին բարձրությունը 1.5 մ-ից ոչ պակաս:

Քուսական աշխարհի պահպանության միջոցառումներ.

Անհետացման վտանգի տակ գտնվող, հազվագյուտ, պահպանության կարիք ունեցող բուսատեսակներին վնաս չի հասցվի, քանի որ նախագծով նախատեսված միջոցառումները

իրագործվում են արդեն իսկ գոյություն ունեցող կառույցների սահմաններում և նոր տարածքներ գրեթե չեն ներառում:

Ծառափայլին բուսականության վրա բացասական ազդեցության ի սկզբանե կանխարգելման և պահպանության նկատառումներից ելնելով՝ նախագծման ընթացքում ջրատարների ուղեգծերը ընտրվել են այնպես, որ նրանք չհատվեն ծառերի հետ: Որպես բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման միջոցառումներ նախատեսվում է իրականացնել հողերում առկա օբյեկտների պահպանությանն ուղղված հետևյալ միջոցառումները՝

- վայրի բուսատեսակների և դրանց պոպուլյացիաների վիճակի ուսումնասիրության (տեսակային կազմ, տարածվածություն, քանակ) իրականացում, որի տվյալները սահմանված կարգով տրամադրվում են բուսական աշխարհի պահպանության, պաշտպանության, օգտագործման և վերարտադրության բնագավառում լիազորված պետական մարմին,
- բուսատեսակների այլ աճելավայրեր ապօրինի տեղափոխման և այդ տարածքում այլ տեսակների կլիմայավարժեցման կանխարգելում,
- կենսաբանական տեխնոլոգիաների միջոցով ստացված կենդանի ձևափոխված օրգանիզմների ապօրինի օգտագործման և օտարածին տեսակների ներմուծման կանխարգելում,
- Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ արգելված թունաքիմիկատների օգտագործման կանխարգելում:

Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունը և վնասակար ազդեցության բացառմանը, նվազեցմանն ու փոխհատուցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումներ.

Նախատեսվող գործունեությունը իրենից ներկայացնում է շրջակա միջավայրի բնապահպանական կայունության բարձրացման միջոցառում, որը բացառապես դրական կարող է ազդել շրջակա միջավայրի վրա: Շրջակա միջավայրին հասցվող աննշան վնասը կարող է առաջանալ անտառվերականգնման տարածքների ռեիլեֆի նախապատրաստական աշխատանքների ընթացքում:

Նախատեսվող աշխատանքների ընթացքում կիրառվող ավտոտրանսպորտը և սարքավորումները դառնալու են վնասակար գազերի և փոշու արտանետման աղբյուր: Փոշու արտանետումներ կանխատեսվում են անտառապատման տարածքի ռեիլեֆի նախապատրաստական աշխատանքների ընթացքում:

Այդ նպատակով ծրագրավորվում են մի շարք բնապահպանական կառավարման միջոցառումներ՝

- տարածքի ջրցան առաջացող փոշու նվազեցման նպատակով,
- ջրցանի ծավալները հաշվարկվում են այնպես, որ չառաջանան մակերևութային հոսքեր և ջուրը բավականացնի միայն փոշենստեցման համար:

Անտառապատման ընթացքում ստորգետնյա և վերգետնյա ջրային ավազանների վրա որևէ ազդեցություն չի լինելու: Ոռոգման գործընթացը կազմակերպվելու է կաթիլային համակարգով:

Հողի բերրի շերտը պահպանելու նպատակով նախատեսվում է առաջնորդվել ՀՀ կառավարության 08.09.2011թ. N 1396-Ն որոշմամբ հաստատված Հողի բերրի շերտի օգտագործման կարգով և 02.11.2017թ. N 1404-Ն որոշմամբ, մասնավորապես նախատեսված հետևյալ միջոցառումները.

- Հողի բերրի շերտը հանել և պահպանել ծածկված վիճակում՝ բացառելով շինարարական աշխատանքների հետևանքով դրա աղտոտումը:

իրականացնել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով՝ Դիլիջանի համայնքապետարանի հետ համաձայնեցված:

2. Աշխատանքների ընթացքում պահպանել բնապահպանական կառավարման և մոնիթորինգի պլաններում նախատեսված միջոցառումների իրականացումը և ժամանակացույցերը:

3. ՀՀ կառավարության 2002 թվականի ապրիլի 20-ի «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական հաշվառման, ուսումնասիրման, պահպանության, ամրակայման, նորոգման, վերականգնման և օգտագործման կարգը հաստատելու մասին» N438 որոշմամբ հաստատված կարգի 43-րդ կետի համաձայն, աշխատանքների կատարման ժամանակ պատմական, գիտական, գեղարվեստական և այլ մշակութային արժեք ունեցող հնագիտական և մյուս օբյեկտների հայտնաբերման պահից անհրաժեշտ է դադարեցնել աշխատանքները և դրա մասին անհապաղ տեղեկացնել լիազորված մարմնին՝ համապատասխան պահպանական միջոցառումներ իրականացնելու համար:

ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՄԱՍ

Տավուշի մարզի, «Դիլիջան» ԱՊ «Դիլիջան տեղամաս» մասնաճյուղի 1 քառակուսու 6 անտառամասում անտառապատման աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտի վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի գլխ. մասնագետ

Վ. Վարդանյան

Ընդամենը՝ 6 էջ